

NPKI

NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Diaszpórákutató

Gazsó Dániel

daniel.gazso@bgazrt.hu

Mit jelent a diaszpóra fogalma?

Hogyan alakult ki a magyar diaszpóra?

Mi Magyarország diaszpórapolitikája?

A diaszpóra általános jelentése:

Görög eredetű szó, melynek jelentése: „szétszóródás”

Septuaginta – „galut” = „diaszpóra” – zsidóság szétszóródása

Magyar Értelmező Kéziszótár: „*Némely vallási (pl. zsidó) v. népi közösségnek más vallásúak, népek közötti szétszóródása.*”

Oxford English Dictionary: „*The dispersion of the Jews beyond Israel.*”

World Reference: „*Jews living outside homeland.*”

A diaszpóra jelentéstartalmának bővülése:

1960-as évek, Egyesült Államok

- 1) Afroamerikai polgárjogi mozgalom
- 2) Hatnapos háború
- 3) 1965-ös bevándorlási törvény (*Immigration and Nationality Act*)
- 4) Tudományos világ érdeklődése: „identity”, „difference”, „diversity”

Fogalmi konfúzió:

Diaszpóra Vs...

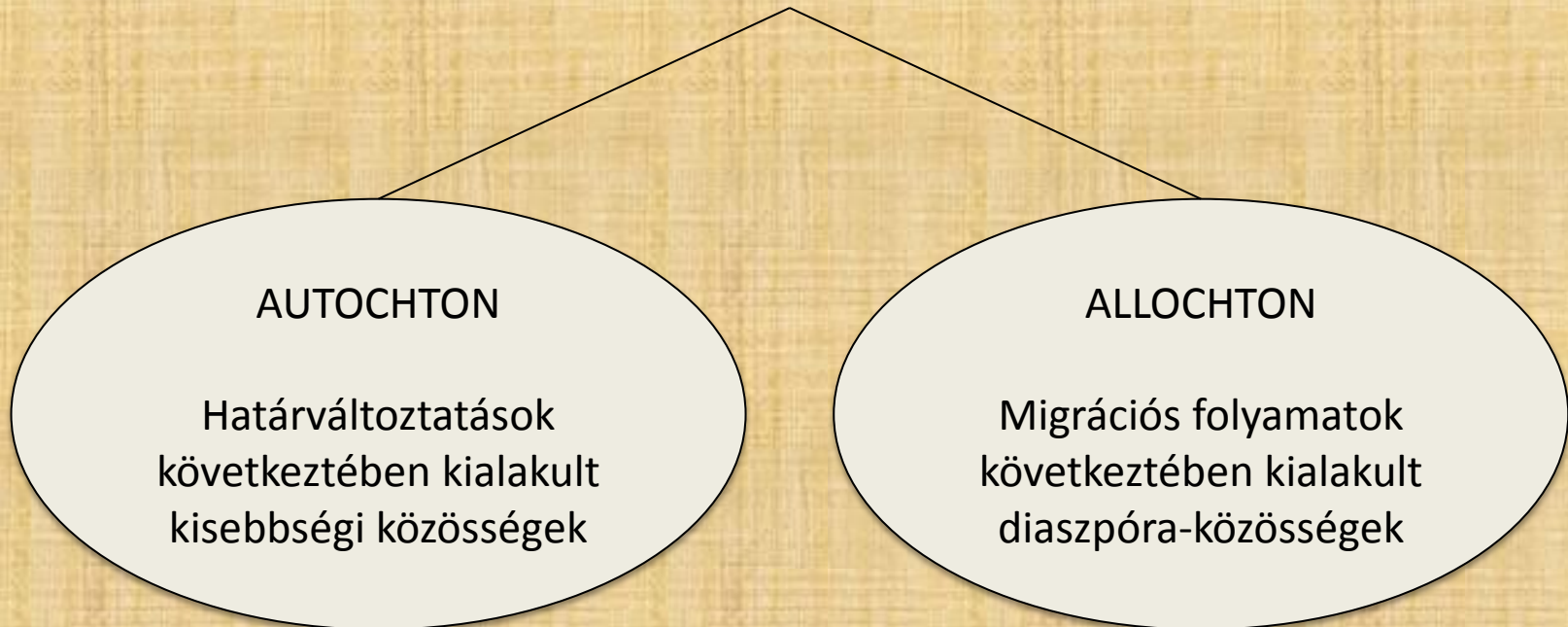
...Kivándorló – száműzött – emigráns – disszidens – külhoni – őshonos
– nemzeti kisebbség – etnicitás – vallás – szórvány...

„A diaszpóra egyetemessé válása, paradox módon a diaszpóra eltűnését jelenti.” – Rogers Brubaker

A diaszpóra kritériumai:

1) földrajzilag szétagolt migrációs eredetű makroközösség...

Határon túli nemzeti kisebbségek tipológiája

A diaszpóra kritériumai:

2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak...

Diaszpóra tipológiák

John A. Amstrong (1979)

- 1) Proletár diaszpórának
- 2) Mobilizációs diaszpórának (archetipikus és helyzeti)

Ribin Cohen (1997)

- 1) Áldozat típusú
- 2) Gyarmatosító/kolonialista
- 3) Munkás/szolgáltatói
- 4) kereskedői/pénzügyi/professzionális
- 5) kulturális/hibrid/posztmodern

A diaszpóra kritériumai:

2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak...

Diaszpóra tipológiák

Milton J. Esman (2009)

- 1) Gyarmatosító
- 2) Munkás
- 3) Vállalkozói

Michael Bruneau (2010)

- 1) Vallási
- 2) Politikai
- 3) Kulturális
- 4) Vállalkozói

A diaszpóra kritériumai:

2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak...

Etnikai határok megtartása

„Ebből a nézőpontból a kutatás középpontjába a csoportot meghatározó etnikai határ kerül, és nem az azt körülzáró kulturális sajátosságok.”

Fredrik Barth

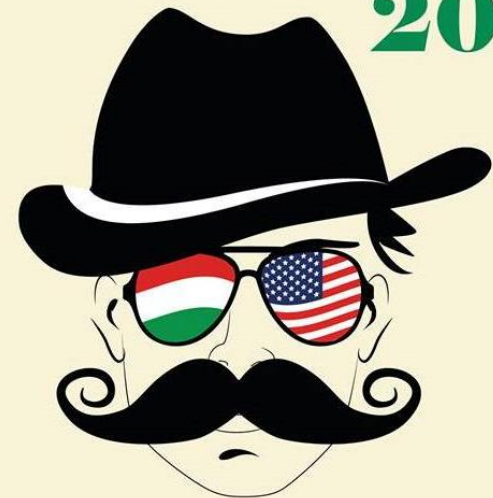
A diaszpóra kritériumai:

2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak...

**XIII. DÉL-AMERIKAI MAGYAR
NÉPTÁNC TALÁLKÓZÓ**

**Hungarian-American Calendar
2016**

A diaszpóra kritériumai:

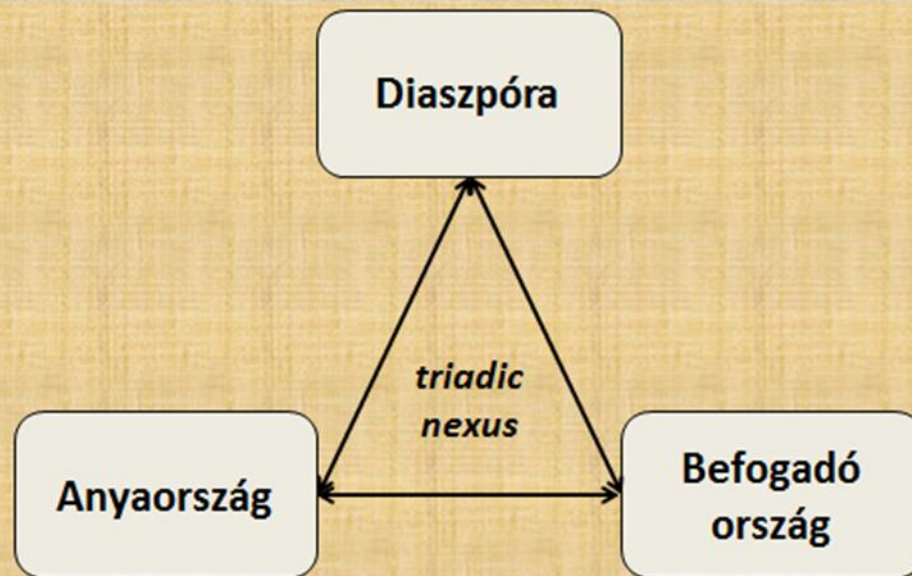
2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak...

Az idő faktora

Diaszpóralét = „idegenben élés” tartóssága

A diaszpóra kritériumai:

3) szimbolikus vagy objektív kapcsolatban állnak más területeken élő, de azonos származásúnak vélt rokon közösségekkel, valós vagy elképzelt óhazájukkal vagy anyaországukkal

Egy definíció a diaszpórákutató margójára

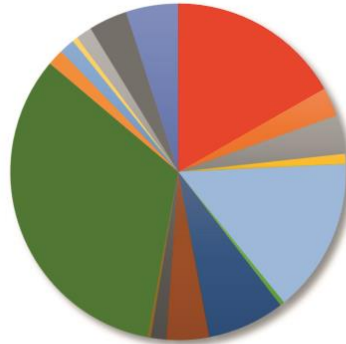
„A diaszpóra kategória olyan 1) földrajzilag széttagolt migrációs eredetű makroközösségek megnevezésére szolgál, melyek 2) az őket körülvevő társadalomba integrálódtak, de nem teljesen asszimilálódtak, és 3) szimbolikus vagy objektív kapcsolatban állnak más területeken élő, de azonos származásúnak vélt rokon közösségekkel, valós vagy elképzelt óhazájukkal vagy anyaországukkal.”

A magyar diaszpóra számszerű meghatározásának nehézségei:

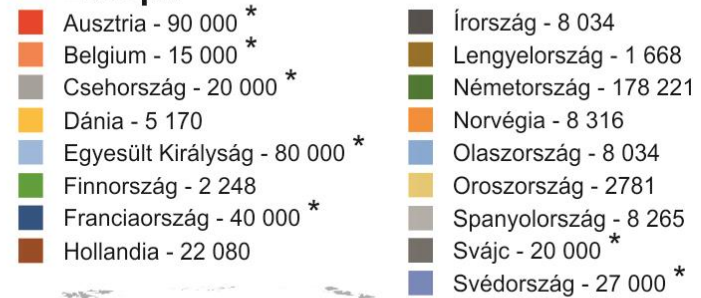
- Népszámlálási adatok
- Etnikai rejtőzködés
- Etnikailag heterogén paraszti exodus
- Határon túlról tengerentúlra

„Leszögezhetjük – bármelyik úton is próbálunk kísérletet tenni a világban élő magyarok számának megállapítására, tudományosan elfogadható és igazolható eredményt nem kapunk.” – Tóth Pál Péter

Diaszpórákutatás

Európa

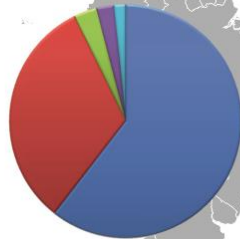
Észak-Amerika

Egyesült Államok - 1 411 131
Kanada - 316 760

Dél-Amerika

Brazília - 75 000 *
Argentína - 40 000 *
Venezuela - 4 000 *
Uruguay - 3 000 *
Chile - 2 000 *

Dél-Afrikai Köztársaság - 4 000 *

Izrael - 200 000 *

Ausztrália - 69 167
Új Zéland - 1 482

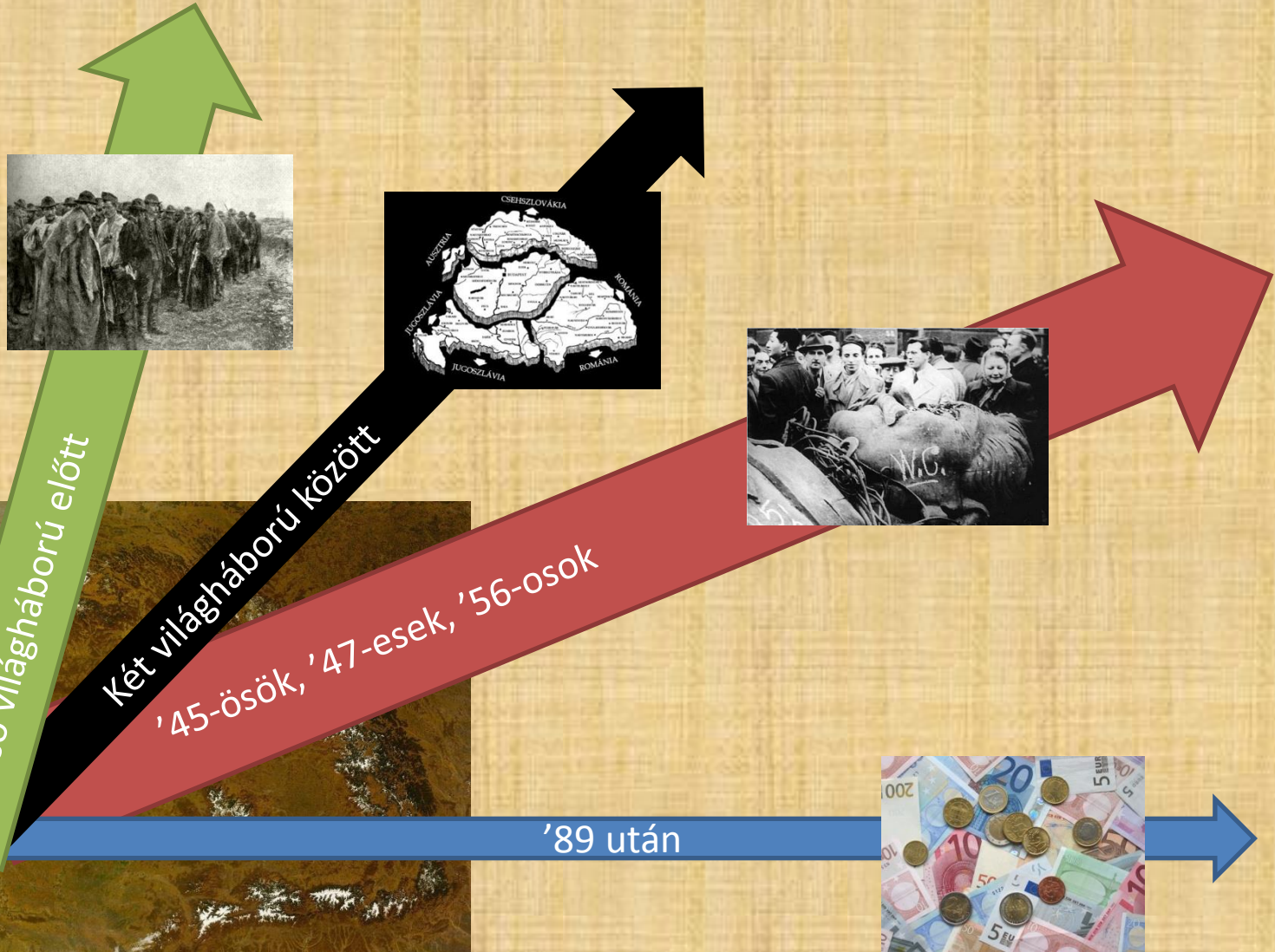

Ausztrália, Óceánia

* - becsült adat

Diaszpórákutatás

A magyar diaszpóra fejlődéstörténete

Első szakasz:

Az első világháborút megelőző magyar emigráció

- Etnikailag heterogén paraszti exodus
- Első népvándorlást szabályozó hazai törvényrendeletek:
 - Tisza-féle 1903. évi IV. törvénycikk
 - Andrássy-féle 1909. évi II. törvénycikk
- Szigorító intézkedéseket végrehajtó új intézmények:
 - Központi Kivándorlási Bizottság
 - Kivándorlási Tanács

Második szakasz: A két világháború közötti magyar emigráció

- Magyar emigráció a trianoni békeszerződés következtében elcsatolt területekről
- Egyesült Államok bevándorlást szigorító rendeletei
Emergency Quota Act – 1921
Immigration Act – 1924
- Tömeges kivándorlás a déli féltekére
Magyar kulturális központok: São Paulo, Buenos Aires, Caracas
Magyar községek Brazíliában: Árpádfalva, Szentistvánfalva
Magyar egyesületek, intézmények, magyar sajtó megjelenése

Harmadik szakasz:

A második világháború alatt és az azt követő időszakban kialakult magyar emigráció

- '45-ös, '47-es, '56-os emigráció
- Felekezeti és politikai szegregáció
- Az anyaországtól való eltávolodás: emigráns Vs. disszidens
 - Magyar állampolgárság elvesztése – 1947. évi X. törvény
 - Magyarországi vagyon elvesztése – 1948. évi XXVI. törvény
 - Államhatárok lezárása
- 1960–70-es évek – az etnicitás re-diaszporizálása
 - Az amerikai magyarok diaszpórikus kötelezettségvállalása

Negyedik szakasz:

A '89-es rendszerváltást követő magyar emigráció

- Politikai emigráció Vs. gazdasági emigráció
- Megújult egyesületek és ernyőszervezetek
 - Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége
(alapítás éve 2001; tagszervezetek 15 országból)
 - Latin-Amerikai Magyar Országos Szervezetek Szövetsége
(alapítás éve 2004; tagszervezetek 7 országból)
- Magyarország nyitása a külhoni magyar közösségek felé

Magyarország nyitása a külhoni magyar közösségek felé

„A Magyar Köztársaság felelősséget érez a határain kívül élő magyarok sorsáért, és előmozdítja a Magyarországgal való kapcsolatuk ápolását.”

1989-es Alkotmány 6. paragrafusának 3. bekezdésében
(1949. évi XX. törvény módosítása)

Magyarország nyitása a külhoni magyar közösségek felé

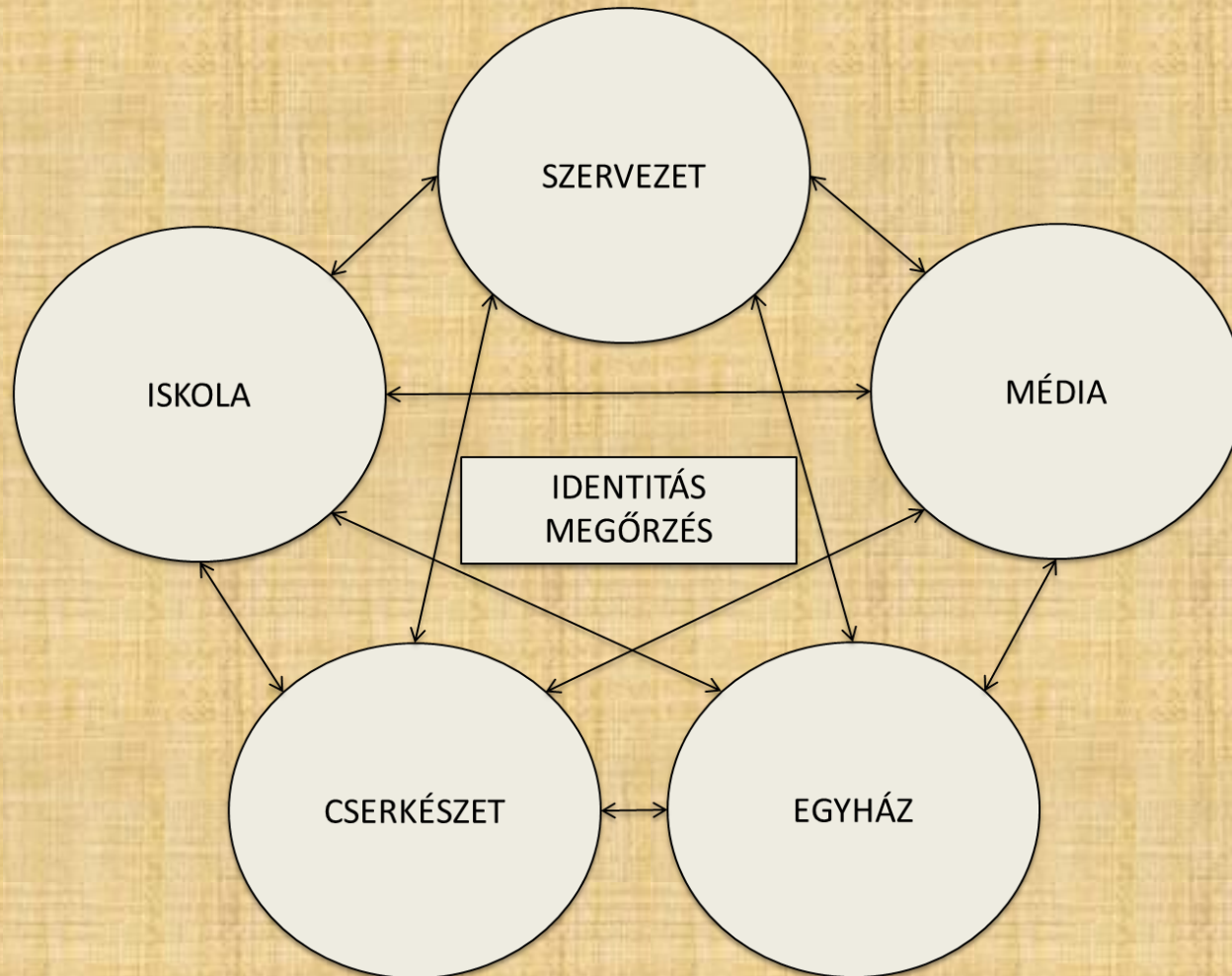
Kétoldalú szerződések (1990-es években)

Magyar Állandó Értekezlet (1999-től)

Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (2004-től)

Státustörvény (2001. évi LXII. törvény)

Magyarország diaszpórapolitikája: magyar diaszpóra intézményrendszerének támogatása – közösségépítés

Magyarország diaszpórapolitikája

➤ a törvényhozás szintjén

Egyszerűsített honosítás (2010. évi XLIV. törvény)

“[...] kedvezményesen honosítható az a nem magyar állampolgár, akinek felmenője magyar állampolgár volt vagy valószínűsíti magyarországi származását, és magyar nyelvtudását igazolja.”

Szavazati jog kiterjesztése (2011. évi CCIII. törvény)

Magyarország diaszpórapolitikája

- a döntéshozó testületek és egyeztető fórumok szintjén

Nemzetpolitikai Államtitkárság – Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Nemzeti Regiszter (*online platform*, 2011 óta)

Magyar Diaszpóra Tanács (*offline fórum*, 2011 óta)

Nemzeti Regiszter (*online* platform, 2011 óta)

IMPRESSZUM JOGI NYILATKOZAT ELÉRHETŐSÉGEK ENGLISH Keresés

NEMZETI REGISZTER

„Egynek minden nehéz; soknak semmi sem lehetetlen.”
(Gróf Széchenyi István)

nemzeti regiszter

Főoldal > Körösi Csoma Program > Magyar Bál Chilében

FŐOLDAL

- Hírek
- Körösi Csoma Program
- Külhoni Magyar Értéktár
- Duna World Rádió
- Szervezetek
- Hírlevél
- Pályázati lehetőségek
- Kihelyezett konzuli napok
- Bejelentkezés

Magyar Bál Chilében

2014. október 1. 15:13

A chilei magyar kolónia kirúgott a hámból! Szeptember 26-án, pénteken, a santiagoói Francia Golfklub (Club de Golf Sport Francés) nagytermében megrendezett Magyar Bálra száznegyvenen jöttek el az ország különböző részeiről.

Ilyen kaliberű magyar rendezvény már évek óta nem volt Chilében. Az evés, ivás és mulatozás közben új ismeretségek szövődtek, régi kapcsolatok frissültek fel.

ESEMÉNYEK

2015. okt. 18.

- 14:00 A Hungarian United Church jubileumi ünnepe Torontóban
- 16:00 Bábszínház Zürichben

→ Eseménynaptár

Diaszpórákutatás

Magyar Diaszpóra Tanács (*offline* fórum, 2011 óta)

Magyarország diaszpórapolitikája

- a programok és támogatások szintjén

Julianus Program (2012 óta)

Mikes Kelemen Program (2013 óta)

Kőrösi Csoma Sándor Program (2013 óta)

Balassi Intézet tanulmányi ösztöndíj programjai

MTA – Lendület Program (2009 óta)

Diaszpórákutatás

Julianus Program (2012 óta)

Diaszpórákutató

Mikes Kelemen Program (2013 óta)

3 kontinens

13 gyűjtőpont

100 m³
könyvtári anyag

Diaszpórákutatás

Kőrösi Csoma Sándor Program (2013 óta)

2013

5 kontinens

16 ország

48 ösztöndíjas

400 millió Ft

2014

5 kontinens

24 ország

100 ösztöndíjas

1 milliárd Ft

2015

5 kontinens

25 ország

100 ösztöndíjas

1 milliárd Ft

Balassi Intézet tanulmányi ösztöndíj programjai

**Balassi
Intézet**

BELGRÁD BÉCS BERLIN BRÜSSZEL BUDAPEST
BUKAREST DELHI HELSINKI ISZTAMBUL KAIRÓ
LJUBLJANA LONDON MOSZKVA NEW YORK PÁRIZS
PEKING POZSONY PRÁGA RÓMA SEPSISZENTGYÖRGY
STUTTGART SZÓFIA TALLINN VARSÓ ZÁGRÁB

PÁLYÁZATOK

KÉPZÉSEK

ESEMÉNYEK

MTA – Lendület Program (2009 óta)

A program célja

„A Lendület program célja az akadémiai intézmények és egyetemi keretek között működő kutatócsoportok dinamikus megújítása nemzetközileg kimagasló teljesítményű kutatók és kiemelkedő fiatal tehetségek külföldről történő hazahívásával, illetve itthon tartásával.”

Diaszpórákutató

Szakirodalom a Nemzetpolitikai Kutatóintézet weboldalán

npki.hu

The screenshot shows the NPKI website interface. At the top, there is a navigation bar with the following links: [Az Intézet](#), [Rendezvényeink](#), [Sajtószemlék](#), [Folyóiratok](#), [Elemzések](#), [Könyvek](#), [A nemzetpolitika oktatása](#), and [Hasznos linkek](#). The main header features the NPKI logo and the text "NEMZETPOLITIKAI KUTATÓINTÉZET". A search bar is located in the top right corner. A dropdown menu is open, listing various categories: **TÁMOGATÁSOK**, Adatbankok, Alapdokumentumok, Demográfia, Diaszpóra, Documents, Kataszterek, Kisebbségi jogok, nyelvhasználat, Kronológiák, Külhoni pártok, választások, Lexikonok, Oktatás, Szakirodalom, Szórvány, and Térképek. Below the header, there are several content tiles. The first tile is titled "Kisebbségi Szemle - 2016/1" and features an image of a book cover. The second tile is titled "Horvátországi magyarok a 2016-os parlamenti választások után: helyzetelemzés és jövőkép" and features an image of a ballot paper. The third tile is titled "Kisebbségi érdekvédelem a nemzetközi porondon" and features an image of a group of people. The fourth tile is titled "ESEMÉNYNAPTÁR" and shows a calendar for November 2016. The calendar table is as follows:

H	K	SZ	CS	P	SZ	V
	1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26

Diaszpórákutató

Szakirodalom a Nemzetpolitikai Kutatóintézet weboldalán

npki.hu

Nemzetpolitikai Kutatóintézet - ... +

npki.hu

Keresés OK

English / Magyar

I Az Intézet | Rendezvényeink | Sajtószemlék | Folyóiratok | Elemzések | Könyvek | A nemzetpolitika oktatása | Hasznos linkek |

Kisebbségi Szemle
Kisebbségkutatás 2012-2015
Minority studies 2012-2015

GATÁSOK NEMZETPOLITIKAI KUTATÓINTÉZET MAGYARSÁG HÁZA

Kisebbségi Szemle - 2016/1

Horvátországi magyarok a 2016-os parlamenti választások után: helyzetelemzés és jövőkép

Kisebbségi érdekvédelem a nemzetközi porondon

ESEMÉNYNAPTÁR

2016 November

H	K	SZ	CS	P	SZ	V
	1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26

bgazrt.hu/npki/folyoiratok/

NPKI

NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Gazsó Dániel

daniel.gazso@bgazrt.hu